

Előzetesi feltételek.
Egész évre . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 3 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.
Italmérek és korcsmárok
részére az italmérek
Közlönyével együtt
egész évre 4 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközöndők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiv.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGETES TARTALMU HETILAP.

A GÖMÖRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

H I V A T A L O S K Ö Z L Ö N Y E

Hirdetések.

□ centimeterenként 2 kr.,
több-zórért 1½ kr. fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A NYILTÉRBEŒ.

minden 3 hasábas garmond sor díja 15 kr.
Hirdetõirodák, előfizetõk vagy gyakori hirdetõk tetemes díjkezdvevényben részesülnek.

kéziratok a szerkesztõséghez (Jánosi-utca 8. sz. I. em.)
küldendõk. — Kéziratok vissza nem adatnak.
Felelõs szerkesztõ: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Fõtér, 8. szám alá) intézendõk.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a Reuter ügynökség és a Magyar Távir. Iroda hirdetési irodája Budapest, Granátos-utca 1 szám.

A vármegye méltósága és még valami.

Holnapután fogja tárgyalni a vármegyei bizottság rendkívüli közgyûlése azt a nagy port felvert dobsinai faeladási ügyet, a melynél az elkövetett visszaéléseket Kubinyi Géza országos képviselõ vetette fel annak idején a vármegyei közgyûlésen.

Ugyanakkor pedig, midõn a közgyûlésen résztvevett bizottsági tagok megdöbbenése mellett ez ügy a közgyûlésen felszínre került Szentiványi Árpád orsz. képviselõ bizottsági tag azon meggyõzõdésének adott kifejezést hogy Dobsinán van csaló, de legtöbb a megcsalott.

Az e tárgyban leérkezett, és a folyó hó 6-iki közgyûlésen tárgyalandó miniszteri rendelet ez ügynek új fordulatot látszik adni, a mennyiben azt mondja, hogy az árverésnél az árverési feltételek benem tartattak, a megye hivatalos eljárása késleltette az ügy lebonyolítását s így nemcsak Dobsina városánál, de a vármegyénél is történtek hibák és mulasztások.

No már most, hogy a panaszok közül melyiknek van alapja, követtetett-e el hiba s ha igen, hol, azt eldönteni a fegyelmi vizsgálatnak dolga.

És ha az a fegyelmi vizsgálat konstatálná is azt, hogy hiba, mulasztás lett elkövetve, úgy a városnál mint a vármegyénél, mi abban a meggyõzõdésben vagyunk, hogy még ebben az esetben sem volna ok rá, még ebben az esetben sem volna szabad az egész megyét érdeklõ panamák leleplezésérõl beszélni s garral kérdezni, hogy ez is a megye méltóságához tartozik-e?

Azért, mert Dobsinán volt egy csaló,

ki talán nem is dobsinai, hanem valahonnan Csaszlauból, vagy Teschenbõl került oda az Augiász istállójának tisztításáról csak beszélni nem lehet.

És mert már ily hangok emelkedtek egy, a mult csütörtökön megjelent G. K. »Vármegye méltósága« címû cikkében, mi ezek ellen, mint rágalom ellen kénytelenek voltunk felemleni szavunkat az igazság érdekében.

A vármegye méltósága pedig csak mosolyog az olyan hitvány erõlködésen, midõn valaki sárral akarván megdobálni a vármegye méltóságát, mindössze azt nyerte, hogy õnmaga merült bele egészen nyakig a sárba, mert nyilvánvalón szemtelen rágalom az, hogy a vármegye méltóságának egyik bibéje az, hogy úgy áll a dolog, hogy a vármegye házánál dologtalan naplopókat fizetnek s hogy ott könnyebb dolog fizetést, mint munkát kapni.

Ez a rágalom pedig szóról-szóra — nem ugyanilyen sorrendben — de megvan írva a »G. K.«-nak »A vármegye méltósága« címû vezércikkében.

De, dacára annak, hogy a sárral dobáló már a legelső pillanatban elvette büntetését, a mennyiben az igazságosan ítélkezõ azonnal kész volt a lesújtó ítélettel, nekünk még tovább is kell foglalkoznunk ez ügyvel, mert abban a sárral dobálódzó cikkben, mely a »G. K.«-ban a mult csütörtökön »A vármegye méltósága« címmel megjelent egy valóságos terrorizmus bûnjánjai jelennek meg, midõn egy oly férfiu szíve tisztaságát s gondolkozása nemességét is igyekszik kétségbevonni, ki tisztán a közügyért az igazság érdekében vállalkozott arra a szerepre, hogy fáradságot nem kimélve megbüntettesse a bûnösöket s megakadályozza

azt, hogy Dobsina város köztvagyonára csalás prédája legyen.

A tendenciozus cikk Kubinyi Géza országos képviselõ azon elfogadott indítványát támadja meg, hogy egy diszbe öltözött hajdu alkalmaztassék a vármegye házához, ki míg egyrészt a feleknek utbaigazitással szolgáljon, másrészt hivatva legyen a vármegye külsõ fényének — a mai korban már nélkülözhetlen külsõ czifraságnak, salangnak — emelésére is. És midõn ez indítványt megtámadja, azt kérdi — kétségbevonhatlanul az indítványt tevõre czélozva, hogy hát azt nem kívánja-e a megye méltósága, hogy a közügyek tisztos komolysággal, higgadtan, igazságosan ítéltesse meg?

Alább pedig Herkulest említve õnzetlenségét, igazságosságát, szíve tisztaságát s gondolkozása nemességét is kétségbe vonni látszik.

Mi így értelmeztük a cikket, így értelmelte a megye közönségének azon nagy része is, kik eddig e tekintetben véleményüket nyilváníthatták.

De másképp értelmezni a cikket nem is lehet, ha ugyan azt akarjuk, hogy annak egyáltalán értelme legyen.

És mert ez így van, nagyon természetes, hogy az egész cikket egy otromba támadásnak kell tekintenünk.

S azért szükségünk van nekünk, a közönségnek s az igaz ügynek arra, hogy visszautasítsuk azt a terrorizmust, mely gálat akar vetni gyanúsításával annak, hogy valaki az igazságügy érdekében fellépessen s mely raffineriájával oly módon szórja rágalmait, hogy a büntetõ bíróság »tényálladékok« hiányában kénytelen volna felmenteni akkor, mikor a nagy közönség

TÁRCA.

VÁRNI

Írta: B. G.

Ki ne tudná, mit jelent e szó: várni. Az ember sorsa ezen szóban rejlik, mert a reménységnek ikertestvere. Szüleink, midõn elsõ zápfogunkat várják, éppen oly félelemben vannak, mintha valamely nagy csapás környezné õket, s úgy örülnek, ha veszély nélkül kibujt, — pedig gyakran éppen a születést várja meg, vagy testvért az a száj, melynek kár volt harapós fogait lesni.

Remegve várja a lányka az elsõ bált, a kérõt, — félve megy az ifju, várakozásteljesen, vizsgái elébe; — henczerve várja ellenfelét a parviadal terén, ijedve várja segédei bírálatát, valjon jól megállta-e a küzdõtert.

Oh, hogy várják az örökösök a dúsgazdag rokon halálát, és mily szívszorogva várja a jó gyermek súlyos beteg anyjának gyógyulását. Mily idegesen vár a miniszter elõszobájában a hivatalra pályázó lebecsáttatást, és mily fárad'an várja a miniszter az utolsó kérelmezõt. Hogy várja a fiatal katonatiszt az elsõ csatát, melyben kitûnhet, elõléphet, s mily morozusan indul utnak a vén, köszvényes hadvezér, ki nyugalomhoz

szokott. Hogy várja a kis madár a fészek szélén csörét tátogatván, a falatka morzsát, férget, melyet anyja hoz neki, — s hogyan eped, rózsás ajkait nyitva a szerelmes menyasszony völegénye csókjáért. Az ifju poeta mint várja elsõ verse nyomtatását s mint várja a kritikus az elsõ alkalmat, hogy ledorongolhassa e költeményt. S az ifju poeta is úgy jár, mint a kis madár, ki anyja helyett gyakran a kányát látja közeledni. Az ambitiózus katona ott marad sebesülten a csatatéren; a párbaj-hõs ott hagyja orrát s a váró menyasszony gyakran levelet kap, melyben gyûrűjét visszaküldik.

A várás reménység! S ha a reménység kihal, az emberek nagy része õngyilkossá lenne, vagy megtévelyednék. Oh! mondjátok meg bárkinek, hogy soha, semmi vágya be nem teljesülend és akkor halni vagy.

A legeltesb embernek, asszonynak van, a mire vár. Új hajtásának remél valamit, gyermekeinek, unokáinak s ha nincs senkije, úgy õnmagának óhajt jobblétet, szeretetet.

Mily borzasztó példa, midõn egy nõ várja haza férjét, elébe megy s ott találja édelegni más nõvel s midõn az hiszi, ez az a vetélytársnõ, kire régen feltékeny, kit gyûlöli, ki oka annak, hogy mindig hiába várja az urát, milyen borzasztó, midõn egy nõs nõt szidalmaz meg s nem azt, ki oka földgötlanságának. Milyen ko-

mikus az, ha várja az ifju ember szabóját, hogy új köntõsben ma látogatást tegyen s helyette belép a hitelezõ, a számlák özöne, s az összes holmiját elviszik, még az új ruhát is, melyet éppen hoznak.

Mily boldogan vár kis szobájában egy szép asszonnyra a szerelmes. Szíve telve reménységgel, telve szerelemmel, vágygyal. És elgondolja, ha õ belép, megnémul, karjaiba zárja, nehogy azt a rövid idõt eltékozzolja zavart beszéddel. Oh, hogy várja, elõveszi fényképét, megnézi, szeméit megcsókolja, lázas öröm tölti be szívet arra a gondolatra, hogy mind ezt a bájít most szemlélheti! Oh, szíve majd megszakad az édes ö:ömtõl. Itt lesz mindjárt. Százszor felugrik, az ajtóhoz szalad. Most lépteket hall, oda rohan, kinyitja ajtaját, szeme a boldogságtól könybe lábad, mert az õ ruhája suhogását veli hallani, kitarja karjait, pedig a ki jön, az egy vén komorna, a lemondó levéllel Sirni szeretne, meg szeretné verni a rossz hirmondót. De végre, nyugalmat erõtlet magára, elolvassa a levelet, s abban az van, várja holnapután! és õ vár. Legyõzi magát. Szemeibõl a csalódás a jövõ várakozás könyei szívében. És ujra vár, két nap múlva, még türelmetlenebbül, kitiitva mindenkit házából, mert »õ-jön, »õ«, kit szeret. S midõn kis szobáját végig nézi, egész boldogan sutlozza: mindjárt itt lesz! Pedig megint csalódik, mert a szép, kaczer, nem

minden egyes tagja szíve bensejében ki meri mondani a bűnöst.

Végül, hogy arról a »paszományos portás«-ról is szóljunk, a mely a cikkezőnek úgy látszik már rögeszméjévé vált (különben nem vezércikkéznék már másodízben róla) — csak azt jegyezzük meg, hogy a cikkező oly »szerény« embernek van elismerve, ki ha tehetné a maga részére is fogadna egy paszomantó portást, hogy a tudatlanok a portásról számítsák az ő méltóságát.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

A vármegyei bizottság által folyó évi október hó 26—27-ik napjain tartott rendes őszi közgyűlés határozata értelmében a köztanácskozás tárgyát képező sürgős természetű közügyek elintézése végett szükséges vármegyei rendkívüli közgyűlés határidejűl a f. évi november hó 6-ik és esetleg következő napjának délelőtt 9 órája Rimaszombat városába tüzetett ki.

Midőn erről a közönség ezennel értesítetik és a vármegyei bizottság tagjai személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkértek, egyidejűleg köztudomásra hozatik, hogy ez alkalommal a köztanácskozás és elintézés kiválóbb tárgyait, a Dobsina rendezett tanácsu város és Glesinger J. Ph. tescheni czég között létrejött faeladási ügyben intézett 84026. számú belügyminiszteri rendeletnek, és ugyanazon ügynek tanulmányozására a folyó évi október hó 26—27-ik napjain megtartott őszi rendes vármegyei bizottsági közgyűlésből kiküldött bizottság véleményes előterjesztésének és munkálatának érdemleges tárgyalása, a vármegyei községek közpénztári és szegény-alapi költségvetéseinek s számadásainak megvizsgálása, valamint még a közgyűlés határnapjáig beérkezhető s halasztást nem tűrő sürgős ügyek fogják képezni.

Rimaszombat, 1894. évi október hó 29-én.
Alispán helyett:
Lukács Géza, vm. főjegyző.

Viszhang »Népoktatás« cz. cikkünkre.

E lapok f. évi 41-ik számában hozott »Népoktatás« című cikket mi tanítók részint örömmel, részint megdöbbenéssel olvassuk. Örömmel, mert mi a legesekélyebb mozzanatot is, mely a népoktatás körül történik, — tehát már azt is haladásnak tekintjük, ha egy vegyes tartalmu hetilap a »Népoktatás«-ról hoz vezércikket. Megdöbbenéssel, mert olyasmivel gyanúsítja a megyei tanítókat, amelyre rá nem szolgált.

Midőn a cikket elolvastam, eszembe jutott, hogy véletlenül ugyan, de én is olvastam a községnél járó közigazgatási — vagy mi — közlönyből, a vármegyei tek. közigazgatási bizottság szept. 10-én tartott a »tankötelezettség« tárgyában hozott erélyes rendelet-ét. Hogy olvashattam, csak a véletlennek köszönhetem, ha ez segítségemre nem jön, bizony meghozhatták volna én tőlem, ha még egyszer olyan erélyes lett volna is. És hány tanító van olyan, a kinek a véletlen segítségére nem jött s így nem tudnak felőle, ha pedig a tanítók nem tudnak, hogyan tudjon más?

Azon erélyes rendelet — mint több más — anélkül, hogy arról akár az iskolaszék, akár a község lakosai tudomást vennének, a mestergerendára kerül, hogy szükségadta időben tűrő, vagy szalonna-burokka váljék.

Jön, ismét levelet küld, hogy más terminust adjon neki. S már-már kétségbeesnek, már ideges levelet akar felelni, már azt akarja neki írni, ha eddig boldogdá tett, ne faradjon hozzám! de eszébe jut, mily örömtől fosztaná meg magát, elgondolja, hogy ez a »várás« neki életét levedgője, pedig ha tudná, hogy az a várt kaczer csak mulatja magát fölötté, sohasem szeretne, gúnyt űz belőle s ha maga fog érkezni, nem is erti, nem is tudná megérteni, mily boldogok, vagy boldogtalanná tudna tenni megjelenésével vagy elmaradásával.

A várásban rejlik egész titka a lét fenn-tartásnak. A gazda azért vet, mert termést vár, a művész jövőt, babért vár, az anya jó gyermekeket vár, a lány jó férjet, az ifju gazdag feleséget, a lösvény nagy tőkét, az öreg ember hosszú és egészséges aggságot, a vallásos egy szép, fényes menyországot, s vajlon kinek teljesül úgy a várakozása, mint hitte?

Azonban legszomorubb mégis az az ember, aki senkit, semmit sem vár, csak a halált, mely megszabadítsa unalmas és egyhangu életétől. S van még egy kellemetlen várás, a szedőé, midőn nincs kézirat s a szerkesztőnek nincsenek jó ideái s ez is, — ő is vár . . .

Hogy a cikk írója nem tanító, kiérezhető azon lelkesüléseiből, melylyel a szóban levő »rendelet-«-et fogadta. Jó lélekkel azt hiszi, hogy miután pénzbírságról van szó, minden meg fog változni; azt hiszi, hogy a rendelet vétele után úgy a tanítók — azok igen — mint az iskolaszék és a községi előjárók, a népoktatás érdekében megfogják tenni kötelességüket, szóval: nem lesz többé iskolamulasztás. Hát én, bár nagyon sajnálom, hogy szép reményében háborogtam, mégis megsugom, hogy: biz az még igen soká remény marad, az »erélyes rendelet-« után is minden marad a régiben. Lessz, ahogy volt. Sem a tanítók, sem az előjáróságok nem lesznek megbírságotva. A tanítók azért, mert azok eddig is megtették kötelességüket, ezután is megfogják tenni; hiszen ha rajtok állana, nem volnánk a népoktatási törvény meghozatalának 26-ik évében a kezdetlegességnek. Az előjáróságokat nem bírságotják meg, mert hát . . . nem bírságotják.

Az ilyen »erélyes rendelet-«-re — mint szokják mondani — rá sem hederítünk; küldtek már ilyet másszor is. És ebben igazságuk van. 1880. évben 2378. szám alatt, ugyanazon évben 1957. szám alatt, 1887. évben pedig 2292. szám alatt hoztak már ily erélyes rendeletek, de biz azok anélkül, hogy javították volna valamit a népoktatás ügyén, a felesés fátyolával lettek letakarva. Mi tanítók félünk, hogy ezen rendelet is azon hiányai lesznek, mint a régebbieknak, t. i. az ellenkezés és végrehajtás. Hja! megszoktuk már mi ezt. Bár ne úgy volna! A tanítók azok, kik legjobban óhajtkák, hogy azok az »erélyes rendelet-«-ek már egyszer ne csak hozassanak, hanem kérlelhetetlen szigorral hajtassanak is végre és óhajtkák, hogy ne egy forint, hanem első sorban 5, másodsorban 10 frt bírsággal sejtassanak a rendelet ellen vétők. A tanítók nem félnek.

A cikkben az mondatik: »E rendeletnek különben a többi hasonló irányu rendelettel szemben azon előnye van, hogy a tankötelezettség végrehajtásával megbízott községi előjárókat és tanítókat büntetéssel sújtja.« stb. Máshelyen: »és ez a fő!«

Ez igen erős vád ránk, tanítókra. Ez annyit jelent, hogy mi vagyunk okai annak, hogy az annyira óhajtott népnevelés országa még mindig csak a mesze távolból igyekszik tudunkra adni, hogy nagy hajlandósága volna nálunk állandó lakást venni, pedig hát mi tanítók örömmel fogadnók, de nem vezethetjük be a mi — igen sok helyen — ronda, bűzös és egy tanító keze alatt 100, 150 sőt 200 tanoncczal megtöltött iskolánkba; annyit jelent, hogy a tanítói kar még mainapság sem önértékes és nem: birt hivatásának magaslatára emelkedni, hanem büntetéssel kell kötelességének teljesítésére szorítani. Ha ez így volna, csakugyan elmondhatnánk a költővel: »Jövőben nincs remény.« De hála Istennek nem így van!

Mi tanítók ezen erős vádat nem is vesszük olyan nagyon zokon, megemlékezve a molnárról való mindenki által ismert mesére, de még hozzá vagyunk szokva a tanítók kicsinyléséhez, űthet minket mindenki, a kinek abban kedve telik akár ért a dologhoz akár nem, hisz annyi parancsolónk van, azt sem tudjuk, kinek köszönjünk. Különben, »a türelem rózsát terem.«

A vádat nem is vehetjük nagyon zokon, mert jó véleményeket is hallunk p. o. »A haza szit ügye a néptanító kezébe van letéve«, Magyarország másodsor a néptanító hódítják meg.« s t. i. Mind megannyi mézes madzag, de hát mi ezeken lelkesülünk és — jámborul kérődzünk. Az nem zavar, de ne is zavarjon kötelességünk teljesítésében, hogy a mézes madzagot osztogatók rajonganak a képviselők napidíjainak és a tisztviselők fizetésének felemeléséért, ellenben lelkesedésük megcsappan, ha még is akad valaki, ki a tanítók nyomorúságos helyzetén is segíteni óhajtna. Mondom ez ne zavarjon hisz: »Jönni fog, ha jönni kell.«

De még azért sem vesszük zokon a vádat, mert hát ez talán nem is akart sértés lenni és ha még azt is tekintetben vesszük, hogy a cikk írója lelkesül a népoktatásért, még köszönetet is mondunk. Nekünk tanítóknak óhajtanunk kell; bár többen volnának ilyenek, de lelkesültégüket ne csak szavakkal hanem tettekkel is igazolják.

A tanítóknak nagyon is érdekükben áll, hogy a gyermekek rendszeren járjanak az iskolába, mert ha magaslatos hivatásan túl is tenne magát, ha lelkiismeretének fordulását le is győzné s így kötelességét nem teljesítené, egyet nem feledhet és ez az eredmény.

Igaz, hogy a tanítóknak legtöbb kellemetlenséget okoznak a mulasztási kimaradások, — no meg a fizetésbeszéd, — mert ha mégis megtörténnek, hogy a községi előjáróság megbírságotolja a mulasztók szőlőt, ennek is a tanító adja meg az arát. Az előjáróságnak van annyi sütni valója, hogy ilyen esekélyesekért nem haragittat magára. Egyszerűen azt mondja: Menj a tanító-

hoz, ha ő felment, nem büntettek meg. A tanító pedig nem mentheti fel, mert hát a — bírság! Ily esetekben van azután mit hallani a tanítónak. Hogy szemtől-szembe is sértegetik, nem tartozik a ritkaságok közé.

A cikkben az is mondatik: »Legelső sorban az iskolaszék s a községi előjáróság kezeibe van letéve.«

Ugy van. Az iskolaszék rendelkezik az iskolával, sőt a tanítóval is. Kötelessége az iskola szükségleteiről gondoskodni, a tanmenetet figyelemmel kísérni, az eredmény felett ítéletet mondani és sok más. Hogy ezt haszonnal tehessék, szükséges, hogy az ügyszereteten és jóakaraton felül elegendő képességgel is birjanak. Tapasztalatból mondom, hogy nagyon, de nagyon sok községben az iskolaszéki tagoknál nemcsak a képesség, de még az ügyszeretet és a jóakarát is hiányzik.

Az iskolaszék — tisztelet a kivételeknek, — mostoha-gyermeknek tekinti az iskolát, a tanítót pedig ellenségének. Nemcsak hogy nincs segítségére a tanítónak, hanem jóakaratu faradozásait lepton-nyomon bénítja, sőt lehetetlenné teszi.

Ha a tanító a népoktatás fejlődésére hivatkozik s ebből kifolyólag felhívja az iskolaszék figyelmét a szükség s építkezésre, vagy tanszerek beszerzésére, a község rosszakarójának, megrontójának ezimezik, mint aki mindig azon tőri fejét, miképen húzza költségbe a község szegény népét, vagy t. i. ki is mondják egybe: ha nem tetszik így, a hogy van, elmehet. Azt is tudtára adják, hogy ha továbbra is ilyenekkel áll elő, kiteszik. Igaz, hogy egy önértékes, kötelességét tudó s lelkiismeretesen teljesítő tanító az ilyen beszédektől meg nem ijed, de az ebből származható kellemetlenségekkel mégis számolnia kell.

Az iskolaszéki tagok választásánál igen sok községben nem arra vannak figyelemmel, bir-e valaki annyi képességgel, hogy ezen fontos hivatalt betölthesse, hanem rendszeren azokat szokták megválasztani, akik — mint mondani szokják: meg merik mondani az igazat, nemcsak a tanítónak, de meg a papnak is. Az, hogy az illető helyesen tud-e írni, olvasni, vagy egyáltalán tud-e? számba sem jön?

Az ilyen tagokból összeállított iskolaszéki gyűlésben azután szónokolhat a pap vagy a tanító a népoktatás hasznos voltáról, szükségéről; tehet bármilyen üdvös indítványt: azokat nem győzi meg. Hisz még időközben megegyeztek abban, hogy semmit sem fogadnak el. Ki is mondja Szavass János uram a megállapított jel-szót: »Én is így tanultam, mégis megelek, a fiam is majd megél.«

Ez a valódi képe egy iskolaszéki gyűlésnek mindannyiszor, valahányszor arról van szó, hogy az iskolára áldozni kell. A papnak vagy tanítónak pedig, hogy a személyeskedést kikerüljék, bele kell nyugodni a dolgok sorának ilyenébe.

Hogy pedig ez így van, meg nem alhatom, hogy el ne mondják egy tanítói választáson történt dolgot, egy szaklap leírása után.

Az öreg tanító meghalt, helyébe egy fiatal embert választottak, kit az a dicséretes hír előzött meg, hogy: jó tanító. A díjlevél aláírására összejött az iskolaszék. Daru Mátys uram — mint aki az igazságot ki szokta mondani, — most is megrázta fejét s így szólt: Hát embereseg emberek, én csak amondó vagyok, még sem lesz ez oly jó tanító, mint a régi volt. Én is az ő keze alatt jártam iskolába. A többi tagok helyeslőleg bólintottak. E közben felszólítja az elnök Daru Mátys uramat, hogy legyen szives a díjlevelet aláírni. Daru Mátys uram előlép, hanem a helyett, hogy a tollat fogná, felkéri az elnököt, hogy hát csak írja alá az ő nevét, majd utána teszi a keresztet, mert hát írni nem tud. — Ime egy eleven példája annak, hogy hogyan vagyunk az iskolaszéki intézménynek.

Ezekből beláthatja a cikkely írója, hogy mennyi küzdelem van a tanítónak. Még többet is mondhatnék. Elmondhatnám, mily keserves küzdelemmel kaphatjuk meg csekélyke fizetésünket, de nem folytatom tovább, hanem inkább kérem, hogy csak lelkesedjék továbbra is a népoktatás szent ügyéért; igyekezzék másokat is megnyerni s ha lehet, odahatni, hogy a törvény szigora kéréllhatetlen alkalmatassék ne csak azokra, kik az ellen vétének, hanem azokra is, akik annak végrehajtása és ellenőrzésére vannak hivatva. Így azután nem lesz irrott malaszt a törvény betűje, s a XX. század küszöbe, az ezredév fényes napja nem találja sötétségben a magyart!

Egy tanító.

H I R E K.

— Előléptetés. A novemberi előléptetések között olvassuk Bodrogközy Árpád Lajos hadnagynak főhadnaggyá történt előléptetését.

— Birtokváltás. Kiskorú Bonis Irma és Elemér csoltói birtokát Kubinyi Géza, országos képviselő, gömörpanyiti földbirtokos 45.500 frtért megvette.

— **Öngyilkossági kísérlet** Sperka János, helybeli pénzügyőr f. hó 1-én reggel szolgálati fegyverével meglötte magát, sérülése azonban nem volt halált hozó. Jelenleg a helybeli kórházban ápólják.

— **Tánczestély.** Dobsinán, 1894 évi november hó 10-én a vendéglő nagytermében az általi polgári fiúiskola segélyező egyesülete javára zártkörű tánczestély lesz. Rendezők: Erhardt Henrik, Horváth A. János, Hanvai Ede, Zajzon Soma. Belépti-díj: személy-jegy 3 korona, család-jegy 6 kor. Kezdeté 8 órakor. Felülvezetések közönnel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Meghívó** A gömörmezei általános tanítóegylet rimaszombati járásköre ez idei őszi közgyűléset f. évi november hó 14-ik napján dél-előtti 9 órakor a rimaszombati községi úr-iskola tanácstermében fogja megtartani, melyre az egylet tisztelt tagjai és a tanügybarátok ezennel tisztelt meghívotnak. — A gyűlés tárgyai: 1. Próba-tanítás az írva-olvasásból a leány-iskola I. osztályában. Tartja Hegedűs Zoltán. 2. Az osztatlan népiskola hónapokra felosztott tanmenet-czímű tételnek tárgyalása. Előadó: Mikulás János. 3. Az egyleti könyvtár ügye. 4. Indítványok, folyó ügyek. Tiszolcz, 1894 október hó 31. Járassy Endre, jkőri elnök.

— **Jutalmazott tanítók.** A Fáy Gusztáv-féle alap ez évi 104 frt kamatját az októberi megyei közgyűlés Svechla Lajos, klenóczi társulati tanítónak ítélte, a nemzeti alaphoz pedig Laffeurse Ede, tiszolczi róm. kath. és Nagy Lajos, nagy-rőcei ág. ev. tanítókat 50—50 forinttal, Bartal Gusztáv pelsőczárdói ág. ev. és Jazcko János kezezei ág. ev. tanítókat 40—40 frttal, Jókői Emil, kokovai róm. kat. és Dobisz Károly, gócsi ág. ev. tanítókat 30—30 forinttal, Benyó János, murányhosszuréti róm. kath. és Pazar Gusztáv, kövi ág. ev. tanítókat 20—20 frttal jutalmazza a magyarosítás terén kifejtett munkásságú ért.

— **Műkedvelői előadás.** Likéren, 1894. november hó 3-án, szombaton, az „Élelmészeti intézet” dísztermében a gyári tisztá casino könyvtára javára adatik: Box és Cox. Vigjáték egy felvonásban. Irta: M. Maddison János. Rendező dr. Sailer Károly ur. Sugó: Aronffy Ernő ur. Személyek: Bouveerné asszony; Kovács Margit k. a., Box János, nyomdász-segéd; Kishonthy Ákos ur., Cox Jakab, kalapos segéd; Füzési Márton ur. Ezt megelőzi: A Bálkirálynő. Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Berczik Árpád. Rendező dr. Sailer Károly ur. Sugó: Aronffy Ernő ur. Személyek: Füleky Beáta Wályi Kálmán ur. Natália, neje dr. Sailer Karolyné urnő Jozefin, leányuk Glózer Ilonka k. a. Szabó Elemér Mitske Cuszta ur. Fodor Taszilo Kishonthy Ákos ur. Gemesi Laci Porubszky Imre ur. Gyarmati Pista Glózer László ur. Kereszti Andris Adamszky Géza ur. Jean Füzési Márton ur. — A két darab között magánjelenet. Előadja: Kovács Margit k. a. Belépti-díj személyenkint 1 frt. Felülvezetések közönnel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 7 és fél órakor. Az előadást közvacsora követi, utána táncmulatság.

— **Első magyar varrógépgyár részvénytársaság** ez év folyamán fél millió forintot meghaladó részvénytőkével Budapesten varrógépgyárat létesített, mely vállalatot, méltányolva annak közgazdasági fontosságát, úgy a kormány, mint Budapest fő- és székváros közönsége jelentékeny támogatásban részesítette. A vállalat ez év tavaszán megkezdvén üzemét, az első néhány hónapra terjedt próbaidő elteltével, az e téren is hatalmas külföldi iparral most készülő versenyre lépni, mely küzdelem, tekintve a külföldi ipar előnyösebb helyzetét, az első hazai e nemű iparvállalatra csak az esetben ígérkezik eredményesnek, ha ezen, minden tekintetben a technika mi színvonalán áll és a legfokozottabb igényeknek is megfelelni képes ipartelep úgy a hűtőságok, mint a közönség támogatásában részesítetik. Ezen vállalatot a miskolczi kereskedelmi és iparkamara a közönség figyelmébe ajánlja.

— **Villanyvilágítás.** Pelsőczön nemsokára befejezik a villanyvilágításhoz szükségeselt előmunkálatokat s már a jövő hóban villanyvilágítást ki a várost. Így tehát csakugyan a vármegye régi székhelye lesz az első megyénk területén, amely életbe lépteti és közeljára értékcsesíti az új világítási módszert.

— **A szekér nyomta agyon.** Ifj. Drenko István kuntapocjai földmives, Márkusán járt a Király István lakodalmán; mulatság után előállott, szekere egy sereg lakodalmos népet szedte fel, de amidőn még két menyecske akart a szekerre felkapaszkodni, közéje vágott a lovaknak s kihajtott az udvarból, amint azonban kikart fordulni az utra, a szekér feldőlt és pedig olyan szerencsétlenül, hogy a lovakat hajtó gazda került alája, míg a többiek lerepültek arról jobbra-balra s nagyobb bajok nem történt. A gazdát a szekér alól eszméletlenül állapotban buzták ki s rövid kintlódás után megszűnt élni. A megejtett rendőrvizsgálata szerint koponyarepedés s az agysérülés idézte elő halálát. (R. H.)

— **Bicskás.** Horvát János nadabulai lakos igaz keresztényhez illően csendes magába szállással ünnepelte a múlt vasárnapot, a midőn sógora Simko István részeg állapotban állított be házához és ott garzdálkodni kezdett. A felesége rendre utasította a garzdálkodót, mire az olyan dühbe jött, hogy lezúgott Horváth s azt a fején, vállán és hátán bicskájával 4 helyen megsebezte. A bicskás sógort feljelentették a hatóságoknak.

KÖZGAZDASÁG.

A buza válsága

Az utóbbi napokban nagyon sokat irtak és beszéltek a romániai buza beözönléséről, vámréstituczióról és a nagy malmok visszaéléseiről úgy tüntetve föl e dolgokat, mintha ezekben rejlenek kizárólagosan a baj oka.

Természetesen igen könnyű volt ezzel szemben a malmok álláspontja és csodálom, hogy miért adták ki azt a famózus nyilatkozatot, mely szerint ők egyetlen métermázsa román búzát sem vesznek — Romániában, hanem Budapesten a gabonacsarnokban.

Mennyivel szebb — és főképen mennyivel igazabb — lett volna azt mondani, hogy: januártól szeptemberig bejött az országba 1,076,392 mm. oláh buza, ebből pedig szeptember hóban mindössze 39,244 mm. esik, szerbiai buza pedig bejött ugyancsak szeptember havában 38,000 mm. ellenben hazai buza 1,306,050 mm. hozatott föl a megfelelő hónapban Budapestre. — Tehát az összes hazai hozatálnak, — vagyis 1,306,050 mm. szemben 77,244 mm. — 5%-a volt idegen faj. — Már pedig azt mindenki belátja, hogy 1,306,050 mm. hazai buzahozatallal szemben a 77,244 mm. idegen faj nem bírja az áralakulást lényegében befolyásolni. — Ez meggyőző is lett volna, meg aztán igaz is lett volna.

Kár tehát most annyira fenyegetni a romániai búzát és a malmokat oly téren provokálni, hol ők mindenekelőtt erősek. Erősek azért, mert most hasonlíthatatlanul kevesebb román búzát importálnak, mint az előző években — a mikor pedig békében hagyták őket — és erősek azért is, mert ebben a kérdésben teljes erővel mellettük küzd a kormány.

Tény az, hogy ma a román buza nem befolyásolja a hazai fajok áralakulását; az is tény hogy ha a malmok az utolsó koronáig megfizetnek az államnak azt, a mivel annak — vámpénzben — tartoznak, még ez sem befolyásolná az áralakulást. Mellesleg megjegyezve, ez a körülmény nem menti ugyan legkevésbé sem azt a visszaélést, de hát most nem akarunk ezzel behatóbban foglalkozni mert annak megoldása tényleg nem birna hatni a buza árára vagy a viszonyok javulásának előmozdítására.

A buza világcikk. Volt idő, mikor a magyar buza autokrata módon uralkodott a világpiacra, de ez az idő végérvényesen megszűnt és olyan idők következtek melyben a harmadnegyed rangu szerepért is kemény harcort kell vívni. A tengerentúli hatalmas verseny megdöbbentő arányokban fejlődik; óriási tömegekkel lép föl és távolágokat abszolúte nem ismer.

A new-yorki börze diktálja arra az árat és bizony igen szegényes színben tűnik föl az a 39 ezer mm. romániai buza, mint átalakulási tényező, ha tekintetbe vesszük, hogy Amerika keleti részének ezer piacra egy hét alatt 5,487,000 bushellel szaporodott a látható készlet. A buza árat tehát a világpiac szabja meg, ezt nem lehet tagadni.

Hancs a világpiaczi árak és amaz árak között, melyet a gazda kap búzájáért, van egy igen lényeges különbség. Valamint abban is van lényeges különbség, hogy a gazda igen gyakran akkor kénytelen eladni búzáját, a mikor a világpiacra nincs vételkedve, a mi többnyire mindig össze szokott találkozni.

A kérdés tehát az, hogy a gazda vajjon mesterséges intézkedés következtében kárt szenved-e?

E kérdést pedig okvetlenül tisztázni kell, mert az országban cly lényégek merülnek föl, melyek úgy a gazdára, mint a kereskedőre is majdnem elviselhetetlenek. A gazda ellenséget lát már abban, a ki elmegy hozzá búzát venni.

Annyit talán eddig sikerült megállapítanunk hogy ma a román-buza behozatala tényleg nem befolyásolja az áralakulást. Hiszen minek is vennének a malmok román búzát, melyben 20—24%-a rozs van, mikor kapnak 6,75 frt-ért 82 kilogramos fajsúlyú, aczélos, tiszta búzát. Az árkülönbözet mely ma a román és magyar-buza között van, nem felel meg és nem áll arányban a minőségű különbözettel. Saját kárunkra pedig csak nem fognak a malmok román búzát vásárolni.

Mi hát az oka annak, hogy ma a buza ára oly hallatlan alacsony?

Erre már megfeleltünk azzal, hogy a tengerentúli óriási verseny és hogy a buza árát ma a világpiac szabja meg. Egyes állannak nem áll hatalmában dekretálni a buza árat.

De azért megis fennmarad egy kérdés mely nincs tisztázva és ez az, vajjon megkapja-e a gazda a búzájáért azt az árat, mely őt a világpiaczi ár arányában joggal megilleti. Hát bizony erre a kérdésre határozott nemmel kell válaszolnunk.

És pedig azért nem, mert a gazda ma tényleg — igen kevés kivétellel — ki van szolgáltatva a kereskedőnek. A vidéken igen, de igen rosszak, mondhatni válságosak az állapotok. A gazda szorultságában kénytelen eladni a búzáját a napi árban. A kereskedő pedig nem adhatja érte a teljes árt, mert hiszen neki is kell élni, meg adót is fizetni.

Tehát ha ő nyereszkezik, — a mint hogy tényleg nyereszkezik a — gazda gabonáján, az az ő szempontjából érthető.

Most a buza fölkerül ide Budprestre valamely bizományoshoz, a ki eladja azt a malomnak Világos, hogy a bizományosnak is kell nyernie. Ezt is a gazda fizeti meg.

Hát mikor 10 frt, vagy csak 8 frt a buza ára, akkor megjárja, hogy az ára, mielőtt a termelőtől a fogyasztóig jut, 3—4 kézen menjen keresztül és minden kéz megkapja fáradsága jutalmát, de mikor, teszem Torontalmegyében 82 kiló fajsúlyú búzának az ára 5 frt 70 kr, akkor bizony oda kellene törekedni, hogy a termelő direkt kerüljön a fogyasztóval kontaktusba és gabonájáért azt az árt kapja, mely őt megilleti.

Ezt persze lehet elméletben fejtegetni, de a gyakorlatba átvinni nem, — fogják mondani.

De igenis lehet, sőt kell is átvinni a gyakorlatba. Lehet pedig akkép, ha mindenütt, de még a legkisebb községben is, szövetkezeteket állítanak fel. A szövetkezet képes arra, amire egyes ember nem, mert míg van olyan gazda, ki csak 15—20 mm. búzát adhat el, addig a szövetkezet egész kocsirakományokat bocsáthat forgalomba. Aztán még az az áldása is meg volna a szövetkezeteknek, hogy a vidéki úzsora-takarekpénztárak végzetes nyomása alól is felszabadítaná a népet.

Véleményünk tehát a jelenlegi válságos időben az, hogy a nép — ha akarja, hogy segítve legyen rajta — csakis önmaga segíthet magán és pedig szövetkezés útján.

A földöz az, hogy ne akkor legyen kénytelen a gazda áruját a piacra vinni, midőn nem akarja, hanem mikor a viszonyok kényszerítik. A szövetkezet, raktárra véve a búzát, segíthet a gazdán előlege által.

Épp úgy, mint a malmok és kereskedők, épp úgy kartellozhatják magukat a gazdák is.

A lapfoglalónos megbízottja és felelős szerkesztő:

SZELESS ÖDÖN.

Segéd-szerkesztő: CSERNAY DÁNIEL.

Piaczi árak.

Rimaszombathban 1894. november 3. tartott heti vásáron:

Tisztabuzza forint 5,70—5,80, rozs 4,40—4,50, árpa 6,20—6,30, zab 6,10—6,20 kukoricza 7,—,—, krumpli 2,20—2,50, bab —,—, —,— kukoricskint. — Marhabús 44 kr. Borjúhús 48 kr. Sertésbús 48 kr. kilogrammonkint a rkapitányi hivatal.

Rozsnyón 1894. évi október 27-én tartott heti vásáron

Tisztabuzza frt 4,75,—, rozs 3,90, árpa 3,70, zab 2-40 kukoricza 5,40, bab 5,40,—, kása 9,20 hektoliterenkint Sulyán Sándor, rkapitány.

Pályázati hirdetés.

Rimaszécs községben a községi szülésznió állás elhalálózás folytán megürülvén, ezen állásnak választás útján leendő betöltésére ezennel pályázat nyitattik. Ennélfogva mindazon oklevéles szülészniók, kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhivatnak, hogy erkölcsi viseletüket és képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket az alólított előjárásúhoz folyó évi november hó 14-éig annál inkább beadják, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Javadalmazás:

1. Évi rendes fizetés 60 frt a községi pénztárból.

2. Mindazon születési eseteknél, melynél a megválasztandó községi bába igénybe vétetik, 3 frt látogatási-díj.

A választás Rimaszécs község közházához 1894. évi november hó 16-ának reggeli 9 órájára tűzött ki.

Kelt Rimaszécs, 1894 október 26-án

Kellner Pál,
körjegyző.

Sósik János,
bíró.

Löfkovics Lipót

== áruháza ==

RIMASZOMBATBAN

ajánlja meglepő, nagy raktárát

őszi és téli czikkokban

leány- és fiu-ruhácskák,

sapkák és kalapokban. Különösen nagy választék

női, leány és gyermek

== felöltőkben. ==

Meglepő olcsó árak mindennemű

czipőkben, kalapokban és
fehérneműekben.

XX

XX

A tornallyai járás főszolgabírájától.

2940
kih. 94. sz.

Árverési hirdetmény.

»Gömör és Kishont« t. e. vármegye tornallyai járásban fekvő Malé község volt urbéreseinek tulajdonát képező s a hatóságilag jóváhagyott üzemterv alapján készült vázlatrajz b-vel jelölt osztágon lévő összes fáknak és pedig szakértői becslés szerint mintegy 960 m³ 100-120 éves tölgy hagyás-fa 40 darab kivételével és 786 m³ 40-45 éves 0.8 részben tölgy és 0.2 részben erdei fenyőfa eladása a földművelésügyi m. kir. miniszteriumnak 3549-94. I-3 számú rendeletével s illetve a vármegyei közigazgatási bizottság erdészeti albizottságának a f. évi 143 és 554-894. számú határozataival engedélyeztetett.

Midőn e végből a nyilvános árverést a folyó évi november hó 28-ik napjának d. e. 9 órájára Malé községébe a község házához kiűzöm, az árverési feltételeket az alábbiakban közlöm a venni szándékozókkal.

1. A becslés, illetve új kikiáltási ár 4263 frt azaz négyezer-kétszázhatvanhárom o. é. frtban állapítatik meg.
  2. Az árverezni szándékozók az árverés megkezdése előtt fenti összeg 10%-át tartoznak bánatpénzül letenni.
  3. A letarolás a folyó év telén s illetve az 1895. év márczius hó 31-ig befejezendő.
  4. A kivágott fa az erdőterületről 1895. év aprilis hó 20-ig feltétlenül elszállítandó; ezen időn túl az erdő területén található összes famennyiség eladó község tulajdona marad minden kötelezettség nélkül.
  5. A favágatás és fuvarozás által esetleg megrongálható hátrajelek azonnal kijavítandók.
  6. A vételár felerésze az árverés befejezte után azonnal, a másik felerésze a kifuvározás megkezdése előtt lesz előírt kezéhez lefizetendő.
  7. Az erdőben meghagyandó 40 drb makkfát előzetesen a kezelő m. kir. erdőtiszt fogja kijelölni.
- Tornallya, 1894. október 20-án.

Szontagh Zoltán, főszolgabíró

A tornallyai járás főszolgabírájától.

409/kg. 94. sz.

Pályázati hirdetmény.

Gömör-Kishont t. e. vármegye tornallyai járásához tartozó, — elhalálozás folytán megürült — FELSŐ-SZUHAI körjegyzői állásra pályázat hirdetik.

A választás folyó évi december hó 20-ik napjának délelőtti 10 órájára F-Szuha községébe a község házához kintüzetik: a pályázni szándékozók felhivatnak, hogy kelőben felszerelt kérvényeiket folyó évi december hó 15-ik napjáig hivatalomhoz adják be.

A körhöz 7 kis község tartozik 3752 lélekkel; egyenes fizetés 454 frt 77 kr, a melékjárulékok 120 frt 04 kr, az összes fizetés tehát 574 frt 81 kr és a szabályrendeletileg megállapított munkadíjak.

Tornallya, 1894. október 6-án.

SZONTAGH ZOLTÁN,
főszolgabíró.

Eredeti Gubicz-ekék

gyártására Magyarországon egyedül jogosult

DETRICH GYULA GÉP- ÉS EKEGYÁRA

Budapest, V. Lipót körut.

Allandó nagy készlet eredeti Gubicz egy és többvasu ekékben, ekerészekben és mindenemű talajművelési eszközökben. — Árjegyzék szívesen küldetik.

Raktár: Rimaszombatban KOHN ALBERT fakesereskedésében és BRAUN ZSIGMOND vaskereskedésében.